

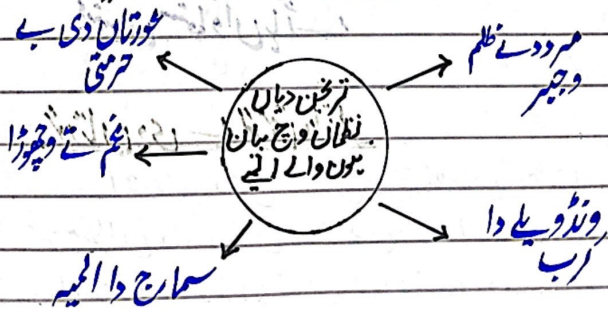
پنجابی (سی ایس ایس ایس 2018)

ترخین دیاں نظماں کس ایسے دا بیان تھیں؟ فہرستیں گل کرو؟

تعارف

ترخین توں مراد اوں ساکھاؤ لہراں جتھے جوان لڑیاں، عورتاں، آسوانیاں لکھیاں تھیں، جتھے کتھیاں تھیں۔
 فال، جتھے گنت گانڈیاں تھیں، احمدزادی، دی ترخین
 دے دوجے تھیں۔ ایلا جتھے دوجے جتھے ہتھیاں
 رومانی جزبات دی تمثیل دوجے جتھے ہتھیاں، خوشحالی، ریشمال
 ہستل، پیرا محبت، ترہنل، روایتاں دا ذکر ہے۔ جتھے
 دوجے جتھے آزادی، ٹکرون، ہجرت، دے مساتل،
 دیکھ دے، سیاسی سماجی بدحالی دا نقشہ بیان کیتا گیا
 اے۔ ترخین دے ذریعہ ونڈ و ایلا دے لہراں، عورتاں
 دی، حرمتی، غم، توجھوڑا، سماج دا الجھن بیان
 کیتا گیا اے۔

2- ترخین دیاں نظماں وچ بیان، بھون والے ایسے

(i)

وژڈو ویلے وا کرپ

قیام پاکستان نوں اجڑا ہجرت و بلجیہر

مسائل تہ خون خرابہ سبیا او پنے پنجاب دیاں تیج
دریاواں دا پانی رت و رنگا کر دیا وژڈو ویلے قتلہ و تاجا
خارگ تہ مسلمانان تریون والے ظلم نوں لڑن

روح احمد راسی کے مسائل بیان کیتا

ہ کیوں کتیاں، کیوں تمناں درواں والیٹے ماٹے

آج لڑجھتی پھوڑیاں و قہیاں

پھوڑے دے ہفتنکاب

کٹ لے گئے و خجراے

پاواں دے کنبوئی ماٹے

آج کوارے ہاے

جاواں کیہرے ہاے

اگے تیقہ سبجے ہے

یا کیدو یا کھیرے

جینیاں تے کھال بھیراں کتیاں

کھال راا کھیندناڑے

کیتھوں ستھاواں ہاڑے

(ii)

ٹورتان دی بے گرمی واڈن

احمد راسی دیا ترقی ننگان زورج اویناں قیامت

خیر منظران دا ذکر ایش و طے نوں دسوا لے، خرون

فسادت رتے دوران ٹورتان دیاں ٹورتان دے خنڈاڑ

لکھ، کھنساں کولوں و لہرے ماہی چھوڑا میراں کولوں
دھیان و لکھ شہزادان

One reference poetry is enough

شہزادان ارباں جہاں سہنے
بھیناں لکھیاں و میراں ماہیاں دیو دیو
وے جتی میری لیراں لکھیراں

”سُن وے باہل میہلا“ وچ برہیت دا نقشہ لکھ کر
دل خون دے آفرو روڈا لے

سُن وے باہل میریاں تیرے ٹٹ گئے سب مان
تیری لیک میراں وچ لکھی مٹی وچ مل گئی شان
تیری شہزادان والی دریاں لکھ کے سہ شہزادان
جہ بھیر پو وے تے باہلا کون اوڈا ای درد وڈان

(iii) غم تے وچھوڑے دا بیان

احمد راہی شہزادان نے ذرا لکھ جذبات دا بہترین
مخزن لکھ دے نیس۔ اوہناں دی شہزادان وچ کھاؤں
کھاؤں فساد تے وچ لکھیاں پٹیاں لکھیاں در لکھیاں
ماہیاں توں وچھوڑاں لکھیاں ریاضت، ہفت مغیراں
داد لکھ، درد تے غم نظر انداز لکھیاں

سے میرے نال جو سبھی ہو گئی ہیں کیسوں سناواں وین
 پر اک مل سناواں لے با بلا میری کلیاں وری کھین
 اوید نت دے شیفنے با بلا میسوں لین تر دینے چین
 میں اوہوای تیرے پران دے اوی ای تیرے میں
 المیرہ چور کثیرے با بلا کتے اوہوں وی کٹش تر کین
 ایس درداں ماری دے تے تینوں ٹرے میں اوہا کین
 سن وے با بلا میریا

لکھنؤ، ۱۹۱۰ء

(iv) سماج والہ میر

افسانہ نگاروں نے بھرت کر کے لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 آئے اوہناں ایسے سنگ سنگ سناواں لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 دھیاں کھیناں کھینیاں لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 جی لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 وایس آن لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 پیکیاں قبول لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 "جو ہے جوئے بھیرے" سے "میرا لکھنؤ" لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ
 لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ، لکھنؤ

جو ہے جوئے بھیرے سارے ٹٹ لکھنؤ مان
 سران آتے جان والے آج اکھ تر ملان
 جو ہے جوئے بھیرے

(۷) مردوں کے حقوق و ظلم واذکار

احمد راجی نے اپنی نظم سورج تہ دھرتی وچ دیا
اگر سائڈ سے معاشقہ وچ مرد دا غلبہ عورت اذات
ڈن مغلوب اسے عورت کجاویں دھی دے روپ
ارج بیوی، کھانسی، کھانسی بیوی دے روپ
ارج، کجاویں مان تے روپ وچ، اوہنوں پر حال
وچ بڑے پر حصہ وچ مرد اتے اوار کناہیندا
اوہنوں مرد درجیہ تے ظلم چپا کے سمجھیندے نیں۔

سے قوں سورج میں دھرتی چنناں

دو جی آں قد میں تیرے

توں تے میرے توں توں وچ

پالنے میں تیرے

میں لکے ہیں قوں ای تیرا ایس

اوپلے نہیں بس تیرے

میرے پاس سے میرے، بنجو

سکے ہتھ نہیں تیرے

جو کچھ تیرے دل وچ آوے

اودھ میںوں منظور

بھادیں بیڑے، یک نال لالے

بھادیں سٹ دے دور

تیرے رحم و کرم تے جہاں

پئی آں چپا چپتے

Add more arguments. A 16 marks answer should have around 10 arguments

اعوانی میں اپنی نظماں وچ ونڈد حالات
بیان کیتس فونڈو یل عورتاں دی بھرتی،
اپنیان توں وچھوٹے انجم تے سماج دے را کیتس
بارے بیان لیتاں، کیتس دوران قتل ہون
تے لٹن پٹن والیاں سوانیاں دے وین دی شامل
کیتس۔

10